

*Herman Säterberg Lind
vid Tuna gård.*

LIND I TV ?

Där Tuna gård en gång fanns kan man beskåda en fin lind. Enligt traditionen skall den ha planterats av läkaren och skalden Herman Säterberg, vilkens mor ägde Tuna gård. Det finns de som menar att Säterberg planterade linden för att hylla sångerskan Jenny Lind. TV-doktorn Bertil Wahlin, känd för naturprogram från Sundsvalls-TV har tillbringat några år i dessa trakter. Han säger sig bl a ha suttit i knäet på industrimannen L.M. Ericsson på Hågelby och ryckt honom i skägget. Bertil Wahlin funderar nu på en TV-serie om berömda träd och då lär vår berömda lind komma med.

R.E.

Bygdegården

Trädgårdstorp

En representant för Bygdegårdarnas Riksförbund har under sommaren besökt vår anläggning och föreslår följande: att få bidrag till att upprusta och förbättra en bygdegård är en mycket fin förmån. Man får den bara en gång. Därför är den föreslagna utbyggnaden (förlängningen) av logen en alltför liten åtgärd för att få en väl fungerande bygdegård för egen verksamhet och för uthyrning. Vidare bör Högbrink ta's med i bygdegårdskomplexet. Då kan vi få hjälp med framdragnings av vatten och avlopp och få en toalett.

R.E.

=====

Förslag till diskussionsämnen vid en kommande planeringskonferens.

Pensionärsgrupp

Pensionärer har - enligt uppgift från vederhäftigt håll - ganska gott om tid för olika upp-

gifter. Den tid de disponerar är i första hand på dagen. Mycket av det som behöver göras i vår förening behöver göras på dagtid:

Någon behöver ställa upp för att ta emot studiegrupper, hjälpa till under lägerskoledagar etc.

Någon behöver utöva tillsyn av anläggningen, se till att det inte blir alltför "rörigt" utomhus och i stugorna.

Pensionärerna skulle kunna åta sig att vara "tillsynsmän" en vecka var, eller en dag i veckan, eller enligt hur man själva kommer överens. Men genomförs systemet ska det finnas en jourhavande pensionär, ständigt.

Pensionärsgruppen samverkar med Trädgårdstorps-kommittén.

Levande Trädgårdstorp

Hembygd dag och turistdagar skulle kunna slås samman till en hembygdens vecka. Då vi alla anstränger oss att "hålla igång" från kl.10,00 till sena kvällen.

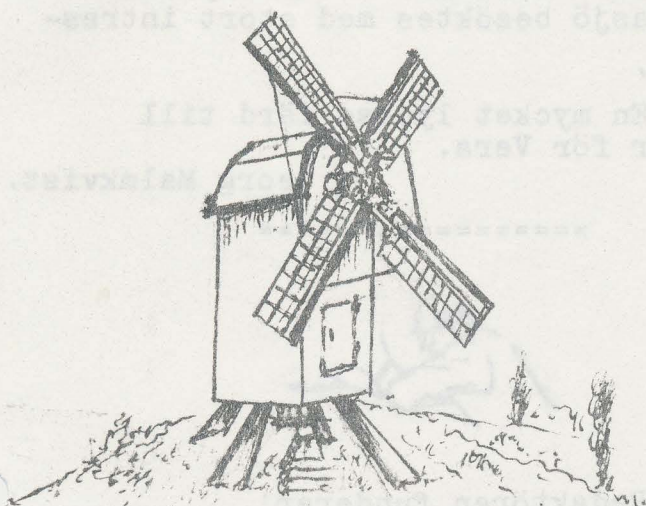
Man kan ordna väldigt mycket, grunden till detta finns i mängder i våra hus. Det är "bara" vi som fattas. Vi kan ordna dagar eller aftnar med olika teman. Det kan dansas, spelas, sjungas i och utanför stugorna - - - Hantverkarna igång, servering m.m.

Vi kan ordna en rikskonferens om samverkan mellan Vänorts- och hembygdsrörelsen (samverkan föreningarna Norden, Nordiska förbundet för hembygdsarbete m.m.).

Ja, vi kan verkligen ordna mycket! I varje fall så kan vi prata om det !

R.E.

OBS, Skorstenen i Högbrink skall repareras under hösten. Till dess annat meddelas, råder absolut eldningsförbud i hela byggnaden.

Kvarnen har kommit hem.

Lördagen den 20 augusti for ett 20-tal Gillemedlemmar till Rasbo för att övervara den högtidliga invigningen av kvarnen.

Det var stor glädje och tillfredsställelse vi fick se kvarningarna snurra över Uplandsslätten där kvarnen rests på sin ursprungliga plats, t o m på samma gamla grundstenar. Rasbo Hembygdsgille har valt att återuppföra kvarnen där den tidigare stått. på Västerberga gård och således inte på deras hembygdsgård.

Vid invigningen spelade Rasbo Hembygdsgilles spelmanslag och deras folkdanslag dansade.

Tal hölls bl a av ordföranden, Kurt Jansson och Västerberga gårds ägare, Göran Pettersson. Wählin från Hallunda överlämnade en tavla som suttit i kvarnen under Hallundatiden. Vår Rune Engström fick äran att inviga kvarnen.

Sedan allmänheten fått sig en titt på kvarnen och inhandlat sitt vetemjöl inbjöds ett 100-tal personer till kaffekalas på Västerberga gård.

Efter det blev vi guidade på hembygdsgården där man rustade för Hembygdens dag som skulle gå av stapeln på söndagen.

Vi i Botkyrka-gillet måste

gratulera Rasbo-gillet till deras fantastiska arbete som de utfört på drygt ett år och vi måste nog också erkänna att denna mäktiga byggnad gör sig bäst i "öppna landskapet" med stora vidder omkring sig och det har den nu.

Vi önskar Rasbo Hembygdsgille lycka till i fortsättningen! / Eva

(Eftersom vi inte reste kvarnen själva så har vi valt att till fam. Wählin återlämna den 1000-lapp, (med ränta) som vi fick när vi nedmonterade kvarnen)

=====

RUNE ENGSTRÖMS - TAL I RASBO
10/8 1985.

Det händer ibland att luften går ur oss : Alldeles speciellt gäller detta inom föreningslivet och kanske mest inom hembygdsarbetet som kräver så mycket av sina medlemmar. Verksamheten går i vågor: Det kan uträttas en massa saker med stor entusiasm, ett arbete för framtiden. Men helt plötsligt kan det vara stiltje - luften har gått ur oss.

Det var väl ingen som förutsåg att Hallunda kvarn som vi i Botkyrka hembygdsgille fick från familjen Wählin skulle bli liggande i mer än 10 år under pressningar. Men så blev det. Luften gick ur oss - - -

Man kan se det mesta på åtminstone två olika sätt: Det hade nog varit väldigt bra om kvarnen blivit uppmonterad i hembygdsparken i Botkyrka - som ett minne från de stora gårdarnas tid, tiden före i dag med våldsam sammandragning av människor till sovstäder.

Men nog anser jag att de ener-giska medlemmarna i Rasbo hembygdsgille gjorde en fin insats när de tog hand om Hallunda kvarn som egentligen är Västerberga kvarn. De tog inte bara hand om kvarnen. De uppförde den på dess ursprungliga plats efter att ha renoverat, bytt ut allt som under den långa lagringstiden skadats.

Rasbo hembygdsgille med sin energiska ledning och sina energiska medlemmar är verkligen värda en hyllning för den insatsen för sin hembygd.

Jag kom för några dagar sedan från Nordkarelen i Finland. Där firas i år "Kalevala" ett nationalepos hämtat ur folkdjupen.

I Kalevala berättas om Sampo, en talisman uttolkad som en kvarn. Den som är i besittning av Sampo blir rik och lycklig. Man stred om vem som skulle äga Sampo.

Rasbo hembygdsgille har inte blivit rika, men säkert är medlemmarna lyckliga när de nu ser sin kvarn färdig. Men bygden har blivit rikast: hembygden har återfått något som hörde hemma i landskapet: den uppländska slätten.

Må Västerberga kvarn nu få visa vad den kan: mala av den uppländska grödan till mjöl och bröd åt envar som vill uppleva gångna tiders, försvunna släkters kamp för sig själva och efterkommande.

Västerberga kvarn, Du är välkommen åter till hembygden.

De två sista sidorna
handlar om kvarnens
historia.

Bornholmsafton

på Trädgårdstorp den 5 okt. kl. 13. Bilder från färden kommer att visas. Färdledaren Vera Torgilsson berättar. Har du själv några bilder så tag dem med.

Hade du inte tillfälle att delta i färden så är du hjärtligt välkommen att se hur vi hade det på vår färd.

Under hemfärden från Rönne i Bornholm till ystad i Skåne gick färden till Kåseberga "Ale stenar" vårt lands största skeppssättning 67 meter lång 19 m.bred, 58 stenar.

färden till

Härifrån gick Långasjö, Emmaboda i Småland. Särskilt Klasatorpet i Långasjö besöktes med stort intresse.

En mycket lyckad färd till heder för Vera.

Georg Malmkvist.

=====

Redaktören funderar!

Vart har "Botvidsbygdens" alla medlemmare tagit vägen? av Gillet c:a 300 medlemmar bör det finnas flera än 5 st. i detta nummer. Till nästa nummer hoppas red. att få flera manus senast den 11/11 som är sista dagen. Nog är det något som du kan skriva om, t.ex. något som du önskar vore bättre inom Gillet. Många uppslag kan du få om du läser "Botvidsbygdens" äldre årgångar. Lycka till!

Red

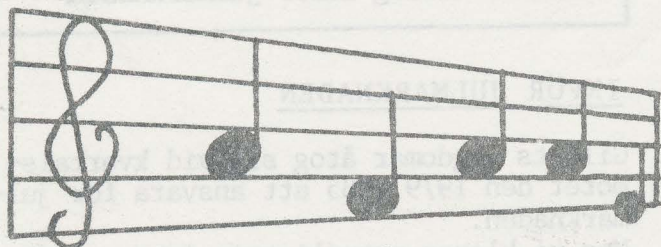
Ansvarig utgivare. Rune Engström
tel. 08-911092

Redaktion: Georg Malmkvist,
Malmgårdsbacken 2. 08-7781711.

SISTA MANUSDAG: för Botvidsbygden
n:r 4/85 är den 11 nov.

HÄNT SEN SIST

RAPPORTÖR:

Kurs på Musik- högskolan i Framnäs

● Den 7 juni gick resan till Framnäs. Bara känslan att ha kommit in på Musikhögskolan var spännande bara den. Det var många timmars bussresa innan jag var framme i Piteå. Där fortsatte jag med en annan buss till skolan. Väl framme fick vi våra rum.

Man fick snabbt nya kamrater och spelningen kom fort igång.

Nästa dag började lektionerna kl 8.00. Lektionerna avlöste varann. Det var notkunskap, gehörslära, enskild undervisning och undervisning i grupp.

Efter middagen var det samkväm med uppspelningar. Sen sent på kvällen började spelningarna på rummen.

Jag hittade snart en grupp som spelade folkmusik. Jag var bjuden till Gammelsta på spelmansstämma och spelade även till dansen på kvällen där.

Men allt roligt har ju ett slut.

Klockan 8.00 på midsommarafton var vi hemma igen.

Jag hann precis hem och duscha och byta om, sen åkte jag till Torpet och spelade till lekarna. Sen spelade vi en timma på gammeldansen på kvällen. Jag tycker att det är helt fantastiskt att jag varit med om dessa 14 dagar och hoppas att jag kommer in nästa år också.

Monica W

Hälsinge 20
ÅR
Hambon

Lördagen den 13 juli var det dags för 1985 års upplaga av Hälsinge-hambon vilken gick av stapeln i strålande väder - från arla morgonstund till sena kvällen. Ja, det var en lång och kämpig dag - precis som vanligt.

Hälsinge-hambon firade i år 20-årsjubileum, och dagen till ära var TV med och filmade.

Från Gillet var det Ingrid och Gunnar Avelin, Arne och Karin Mattsson, Lars och Anna-Greta Kärrström, Torbjörn och Christina, Stefan och Marie samt Inger Hammarling och Ulla Andersson. De två sistnämnda dansade inte, utan var våra ivrigt påhejande supportere.

Forts. Hälsinge-hambon...

Man ska ju ha supporters vet ni väl. De flesta av oss låg vid idrottsplatsen i Järvsö.

Nytt för året var att dom hade hyrt in såna där dubbelbussar (bussar med bälg ni vet). Fem stycken tror jag att det var. Resten var vanliga bussar, ca 60 stycken. På fredagskvällen gick några av oss till Stene gård och dansade, några gick en sväng i Järvsö. Bland dessa fanns under-tecknad. Vi träffade på några underliga typer som var klädda i gamla kläder. En del åkande i en gammal kärra dragen av en häst, andra spankulerade på trottoaren säljande äkta Järvsökörv och tunnbröd. Efter att ha lyssnat till alla argument om varför vi skulle köpa just deras körv bestämde vi oss för att - varför inte - och köpte några stycken.

När vi kände att det började dra i ögonen drog vi oss sedan till våra respektiva tält och inväntade morgondagen som vi visste sedan gammalt brukar bli ganska lång. Precis som vanligt.

Varje år brukar någon känd person inviga Hälsinge-hambon.

I år var det Barbro Svensson, mer känd som Lillbabs som invigde den 20:e Hälsinge-hambon i tidig morgon på ången i Hårga.

Vid varje etapp utefter danssträckan bjöds det på ett scenprogram med underhållning innan dansarna anlände. Dessa scenprogram bestod av ett antal utländska folkdanslag som visade sitt lands danser. Bland de deltagande länderna voro:

Österrike, England, Rumänien, Polen samt två lag från Amerika.

Programledare var Hasse Tellemare.

På söndagsförmiddagen åkte vi upp till Stene gård för att titta på resultatlistorna. Det är ju trots allt spännande att se hur man har kommit i hambodansen.

Av detta studium framkom följande:

Torbjörn och Christina	439:e plats	56p.
Arne och Karin	956:e plats	49p.
Lars och Anna-Greta	1096:e plats	47p.
Stefan och Marie	1203:e plats	45p.
Ingrid och Gunnar	1263:e plats	44p.

ArMa

Tusen tack för den stora och överraskande uppvaktningen med musik, sång och presenter jag fick på min 60-årsdag!

Lilly

VAD HÄNDER?

KORT INFORMATION FÖR OKTOBER-NOVEMBER

- 13/10 Öppet hus Torpet, Arbetsdag
- 19/10 Stadshusfesten
- 20/10 Ungdomsringens simtävling är inställd.
- 27/10 Planeringskonferens, Torpet
- 1/11 Övningen inställd (fredagsgr.)
- 10/11 Arbetsdag samt Pysseldag
- 11/11 Sista manusdag Botvidsbygden 4
- 17/11 Promenadorientering Solsäter
- 18/11 Kvartalsmöte
- 30/11 Arbetsdag inför julmarknaden

INFÖR JULMARKNADEN

Gillets ungdomar åtog sig vid kvartalsmötet den 19/9 1985 att ansvara för julmarknaden.

Men vi klarar naturligtvis inte av det ensamma utan vänder oss till Gillets alla medlemmar och ber om hjälp med vinst, bakverk eller arbetsinsatser o dyl. Kontakta oss för besked.

Vi finns på Trädgårdstorp fredagar mellan 18.00 - 20.30.

Gillets ungdomar

INFÖR PLANERINGSKONFERENSEN

Det måste finnas medlemmar som har synpunkter på vår verksamhet. Positiva eller negativa.

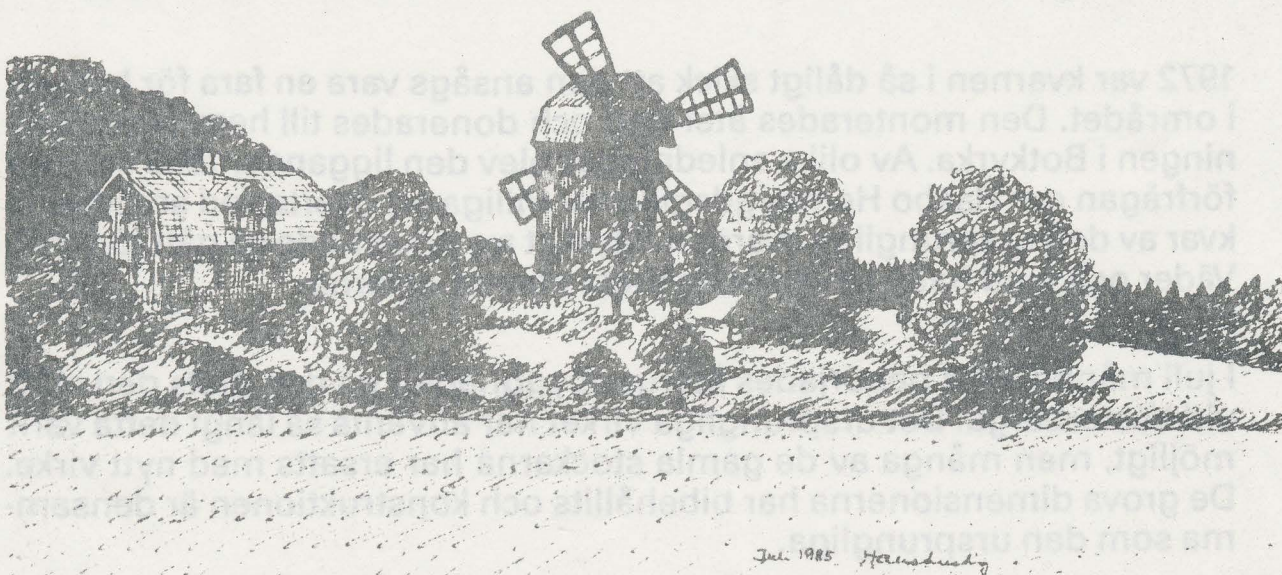
Söndagen den 27 oktober träffas vi kl. 11.00 på Torpet för att planera för 1986. Kom då och tala om dina synpunkter och hur du tycker att verksamhetsåret skall planeras till allas belåtenhet!

Hör gärna av dig om du tänker komma!

Slå en signal till Torbjörn: 0755-68956.

Styrelsen

Sista manusdag för INFO-blad nr 3 är den 31/10. Bidrag lämnas till:
Arne Mattsson 0753-37116

Kvarnens historia

I den stora kvarnstocken finns många årtal inhuggna. Det äldsta årtalet, 1699 följs av ett bomärke. Andra årtal har initialer. Ingen vet om 1699 kan vara det år kvarnstocken byggdes in i kvarnen.

Om Västersta by är kvarnens ursprung, kanske där funnits en bonde med ovan nämnda bomärke.

År 1870 erhöll Lejstabro kvarn på Västersta bys mark utökad dämningssrätt vid kvarnfallet varvid tillgången på vatten för kvarndriften förbättrades.

Väderkvarnen blev därigenom överflödig och kunde säljas. Den kan då ha placerats vid Västerberga gård.

Klart är att vid Västerberga byggdes en kvarn någon gång efter laga skifte vilket skedde år 1859.

Kvarnen var i drift till år 1917. Detta år miste kvarnen en vinge vilket muntligt verifierats av Nils Marsh och Bertil Lundqvist. Båda kände dåvarande rättare Öberg på gården. Den sista mjölnaren hette Pettersson som var bosatt i Grantorp, en backstuga på Västerberga gård, riven någon gång på 30-talet.

Kvarnen blev ej reparerad efter 1917. På ett foto av kvarnen från ett tidningurklipp år 1935 saknas en av vingarna. Ett annat foto återfinnes på Upplandsmuséet. Fotot togs då kvarnen monterades ned 1935. Fotot har varit till stor hjälp vid återuppbyggandet då den visar mycket av kvarnens konstruktion. Det visar även en av grundstenarna. Stenen har återfunnits varför den exakta uppställningsplatsen är dokumenterad. Ägaren till Hallunda gård i Botkyrka socken fyllde 50 år. Vänner till honom köpte kvarnen i Västerberga och lät flytta den till en bergsplåt bakom Hallunda gård med vacker utsikt över Mälaren. Detta hände år 1935.

1972 var kvarnen i så dåligt skick att den ansågs vara en fara för barnen i området. Den monterades åter ned och donerades till hembygdsföreningen i Botkyrka. Av olika anledningar blev den liggande. 1983 kom en förfrågan om Rasbo Hembygdsgille var villiga att överta vad som fanns kvar av den ursprungliga kvarnen. Mycket av virket hade då gått förlorat. Väder och vind hade påverkat de mest utsatta delarna.

I juli månad 1984 påbörjades återuppbyggnaden på den plats den stått vid Västerberga. Det ursprungliga virket har använts så långt detta varit möjligt, men många av de gamla stockarna har ersatts med nytt virke. De grova dimensionerna har bibehållits och konstruktionen är densamma som den ursprungliga.

Ytterpanelen av 1" bräder är nu fullkantade och taket av spåntade bräder har en beklädnad av kyrkspån. Detta är en avvikelse från originalutförandet gjort för att minska det framtida underhållet.

I månadsskiftet augusti-september 1984 var kvarnhuset i stort sett klart och även rödfärgat.

Vingarna har tillverkats av Martin Rosén och Svante Erikson. Monteringen av vingarna, som skedde i juli månad 1985, var ett krävande arbete då det utfördes manuellt. Kvarnhäst, trappa, stöttor m m monterades för att komplettera exteriören.

Åtskilliga liter trätjära förbrukades vid impregnering av alla de delar som utsätts för väder och vind. Kvarnens "maskineri" är original-delar som renoverats och vid behov kompletterats. Montering och injustering har skett under juli månad 1985.

Alla smides-arbeten har utförts i VästerBerga gårdssmedja.

Rasbo 1 aug 1985

Kvarnkommitten

*Hjärtligt tack till alla som bidragit
till återuppförandet av Kvarnen*

Rasbo Hembygdsgille